

Ainevaldkond KARJÄÄRIÕPETUS

1. Üldalused

Karjääriõpetus on õppevaldkond, mis toetab õpilase teadlikku enesearengut, aitab kujundada arusaama iseendast, töömaailmast ja õppimisvõimalustest ning valmistab ette elukestvaks õppeks ja paindlikuks toimetulekuks muutuvas ühiskonnas. Valdkond lõimub tihedalt teiste õppeainetega (nt eesti keel, ühiskonnaõpetus, matemaatika, loodusained), võimaldades siduda õpitut reaalse elu ja tulevikuvalikutega.

1.1. Valdkonnapädevus

Karjääriõpetuse tulemusel õpilane:

- **tunneb iseennast**, analüüsides oma huve, tugevusi, oskusi ja väärtusi ning kujundades adekvaatse enesehinnangu ja teadliku minapildi;
- **seostab enesetunnetuse tulevikuvalikutega**, mõistes unistuste, eesmärkide ja motivatsiooni rolli karjääri kujundamisel;
- **tunneb õppimisvõimalusi ja töömaailma**, teades erinevaid ameteid ja tegevusvaldkondi ning mõistes hariduse ja tööturu vahelisi seoseid;
- **oskab otsida ja kasutada karjääriinfot**, et teha teadlikke valikuid õppimise ja tööga seotud võimaluste vahel;
- **mõistab tööeluga seotud õigusi, kohustusi ja vastutust**, sh alaealisena töötamise tingimusi ning tööohutuse tähtsust;
- **planeerib teadlikult oma arengut ja karjääri**, seades eesmärgi, kaaludes alternatiive ja koostades esmase karjääriplaani;
- **oskab teha otsuseid ja hinnata nende mõju**, analüüsides oma valikuid ning kohanedes muutustega;
- **rakendab aja- ja tegevuste planeerimise oskusi**, seostades õppimise, vaba aja ja tulevikueesmärgid;
- **esitleb ennast sobival viisil**, teadvustades oma persoonibrändi ja kasutades erinevaid eneseväljendusviise;
- **teadvustab ennast aktiivse ja vastutustundliku ühiskonnaliikmena**, kes suudab kujundada oma elu- ja tööalast teekonda.

1.2. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Õppeaine		
Karjääriõpe	7.kl	III KA
Informaatika õppekaval eesti keel emakeelena	1*	1

* - tunni mahtu on suurendatud vaba tunnimahu arvelt

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Karjääriõpetuse kaudu kujundatavate üldpädevuste arengu toetamine

Kultuuri- ja väärtuspädevus	Õpilane mõistab erinevaid väärtusi, kultuurilisi eripärasid ja tööetikat. Kujuneb austus erinevate ametite ja eluviiside vastu ning teadlikkus oma väärtushinnangutest karjäärivalikute tegemisel.
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Arendab oskust teha koostööd, mõista ühiskonna toimimist ning olla vastutustundlik kodanik. Õpilane õpib arvestama teistega ja käituma eetilisel töö- ja õpikeskkonnas.
Enesemääratluspädevus	Toetab enesetundmist, oma tugevuste, huvide ja väärtuste analüüsi. Õpilane õpib seadma eesmärgi ja tegema teadlikke karjäärivalikuid.
Õpipädevus	Kujundab oskust õppida iseseisvalt ja eesmärgipäraselt. Õpilane mõistab elukestvat õpetust ning oskab valida sobivaid õppimisstrateegiaid.
Suhtluspädevus	Arendab suulist ja kirjalikku eneseväljendust, sh enese tutvustamist (nt CV, motivatsioonikiri). Õpilane õpib tõhusat suhtlemist erinevates olukordades
Matemaatika- ja loodusteaduste- ning tehnoloogiaalane pädevus	Toetab loogilist mõtlemist ja probleemilahendusoskust ning aitab mõista erinevate valdkondade rolli tööelus. Õpilane seostab õpitut praktiliste karjäärivõimalustega.
Ettevõtlikkuspädevus	Arendab algatusvõimet, loovust ja riskijulgust. Õpilane õpib planeerima tegevusi, seadma eesmärgi ja viima ideid ellu.
Digipädevus	Kujundab oskust kasutada digivahendeid info otsimiseks, enesetutvustuseks ja karjääriplaneerimiseks. Õpilane oskab kriitiliselt hinnata infot ja kasutada digikeskkondi turvaliselt.

1.4. Võimalusi valdkonnaüleseks lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Karjääriõpetus kujundab arusaama iseendast, oma võimetest ja huvidest, õppimis- ja töövõimalustest ning ühiskonna toimimisest, toetades teadlike valikute tegemist ja elukestvat õpet.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled	Arendatakse eneseväljendusoskust (CV, motivatsioonikiri, enesetutvustus).
----------------------------------	---

	Harjutatakse tööintervjuu olukordi ning suhtlemist erinevates keeltes. Toetatakse lugemis- ja tekstimõistmisoskust töökuulutuste ja erialase info analüüsimisel.
Matemaatika	Kujundatakse oskust analüüsida statistikat (nt tööturg, palgad), planeerida eelarvet ning mõista finantskirjaoskust. Arendatakse loogilist mõtlemist ja probleemilahendust karjäärivalikute kontekstis.
Sotsiaalsained	Käsitletakse töömaailma toimimist, seadusandlust, õigusi ja kohustusi. Arutletakse ühiskonna, majanduse ja tööturu seoste üle. Kujundatakse kodanikupädevust ja vastutustundlikku käitumist.
Kunstiained	Toetatakse loovust ja eneseväljendust (nt visuaalne CV, portfoolio). Arutletakse loominguliste erialade ja eneseteostuse võimaluste üle.
Tehnoloogia	Tutvutakse erinevate ametite ja tehnoloogiliste arengutega. Arendatakse praktilisi oskusi ning mõistetakse tehnoloogia rolli tööelus. Toetatakse digipädevust (nt tööotsing, e-portfoolio).
Kehaline kasvatus	Kujundatakse tervislikke eluviise ja töövõime hoidmist. Arendatakse meeskonnatööoskust, sihikindlust ja enesedistsipliini, mis on olulised ka tööelus.

1.4.1. Karjääriõpetuse lõimimine teiste ainevaldkondade ja läbivate teemadega

Keskkond ja jätkusuutlik areng	Õpilane mõistab keskkonnateadlikkuse rolli töömaailmas ning tutvub roheliste ametite ja jätkusuutlike valikutega. Kujundatakse vastutustundlikku suhtumist loodusesse ja ressursside kasutamisse.
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Toetatakse teadlikku karjääriplaneerimist ja enesearengut. Õpilane mõistab pideva õppimise vajadust muutuvast töömaailmast ning oskab seada eesmärgi.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Arendatakse algatusvõimet, loovust ja vastutust. Õpilane õpib märkama võimalusi, osalema ühiskonnaelus ning ellu viima ideid (nt projektid, õpilasfirmad)
Kultuuriline identiteet	Kujundatakse arusaama oma kultuurilisest taustast ja selle mõjust karjäärivalikutele. Õpitakse väärtustama mitmekesisust ja erinevaid töö- ja eluviise.
Teabekeskond	Arendatakse oskust otsida, hinnata ja kasutada infot (nt tööpakkumised,

	haridusvõimalused). Kujundatakse kriitilist mõtlemist ja teadlikku meediakasutust.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Tutvutakse tehnoloogia mõjuga töömaailmale ja uute ametite tekkega. Arendatakse digioskusi ning valmisolekut kohaneda tehnoloogiliste muutustega.
Tervis ja ohutus	Kujundatakse teadlikkust tööohutusest, tervislikest eluviisidest ja töövõime hoidmisest. Õpilane õpib hindama riske ja käituma turvaliselt.
Väärtused ja kõlblus	Arutletakse eetiliste küsimuste üle tööelus (nt ausus, vastutus, õiglus). Kujundatakse väärtuspõhiseid otsuseid ja lugupidavat suhtumist teistesse

1.5. Õppe kavandamine ja korraldamine

1.5.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Karjääriõpetusega taotletakse, et õpilane:

- teadvustab oma huvisid, võimeid, oskusi ja väärtusi, mis võimaldavad adekvaatse enesehinnangu kujunemist;
- arendab karjääri kujundamise pädevusi, sh enesemääratlus-, õpi-, suhtlemis-, koostöö- ja otsustamisoskusi;
- kujundab oskuse seada eesmärgid ja tegutseda nende saavutamise nimel;
- mõistab hariduse, õppimise ja töömaailma omavahelisi seoseid;
- kujundab valmisoleku elukestvaks õppimiseks ja teadlike karjääriotsuste tegemiseks.

1.5.2 Õppeaine kirjeldus

Karjääriõpetus toetab õpilase enesetunnetuse, karjääriteadlikkuse ja otsustusoskuste arengut.

Õppeaine eesmärk on aidata õpilasel kujundada teadlik arusaam iseendast, õppimisvõimalustest ja töömaailmast ning valmistada teda ette iseseisvateks ja vastutustundlikeks valikuteks.

Õppeaine sisu lähtub karjääri kujundamise pädevuste mudelist ning koosneb neljast omavahel seotud osast: eneseteadlikkuse arendamine, võimaluste analüüs, planeerimine ja otsustamine ning tegutsemine.

1.5.3 Õpitulemused (kursuse lõikes)

7. klassi lõpetaja:

- analüüsib juhendamisel oma huve, võimeid, oskusi ja väärtusi;
- seostab eneseanalüüsi tulemusi tulevikuvalikutega;
- mõistab õppimise ja töömaailma seoseid;
- oskab otsida ja kasutada karjääriinfot;
- koostab juhendamisel esmase karjääriplaani;
- väärtustab elukestvat õppimist ja isiklikku vastutust;
- oskab planeerida oma aega ning mõistab planeerimisoskuste olulisust õppimisel ja tulevikueesmärkide saavutamisel;
- teab alaealisena töötamise võimalusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi.

1.6 Õppesisu ja jaotus teemade kaupa

I teema: Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel

(15 tundi, I trimester)

Õppesisu:

- Mina - pilt ja enesehinnang
- Huvid, tugevused, oskused ja väärtused
- Unistused, eesmärgid ja motivatsioon
- Edu tähendus
- Persoonibränd ja eneseesitlus
- Enesetunnetuse seos tulevikuvalikutega

Õpilase õpitulemused

Õpilane:

- analüüsib juhendamisel oma huve, tugevusi, oskusi ja väärtusi;
- kujundab teadlikumat minapilti ja adekvaatset enesehinnangut;
- seostab enesetunnetuse tulevikuvalikute ja eesmärkidega;
- mõistab unistuste, väärtuste ja motivatsiooni rolli karjääri kujundamisel;
- oskab ennast sobival viisil esitleda ning teadvustab oma persoonibrändi kujunemist.

Praktilised tööd ja kodukohaga seotud näited

Praktilised tööd	Seotus elukohaga (näited)
Eneseanalüüsi töölehed ja testid (huvid, tugevused, väärtused)	Kohalike eeskujude uurimine (nt ettevõtjad, sportlased, spetsialistid)
Enesetutvustus (suuline, kirjalik või video)	Kohalike õppimis- ja vaba aja võimaluste kaardistamine
Tugevuste kaardi koostamine ja kaaslaste tagasiside	Kogukonna võimaluste analüüs (noortekeskused, huviringid)
Unistuste ja eesmärkide plaani koostamine	Seoste loomine oma huvide ja kohalike võimaluste vahel
Arutelu „Mis on edu?“ ja isiklike väärtuste võrdlus	Kohalike inimeste intervjuud karjäärivalikute teemal
Persoonibrändi kujundamine (nt CV, profiil)	Arutelu oma rollist kogukonnas tulevikus
Rollimängud (nt tööintervjuu, eneseesitlus)	Kohaliku elukeskkonna mõju analüüs (linna vs maa võimalused)

II teema: Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine

Õppesisu:

- Ametid ja tegevusvaldkonnad
- Haridussüsteem ja õppimisvõimalused
- Hariduse ja tööturu seosed
- Töömaailma muutused
- Õpilase roll tulevase töötajana
- Õpilase võimalused töötamiseks (sh suvetöö)
- Alaealiste töötamisega seotud õigused ja kohustused
- Tööohutus ja vastutus

Õpilase õpitulemused

Õpilane:

- teab erinevaid tegevusvaldkondi ja ameteid ning mõistab töömaailma üldisi arengusuundi;
- mõistab hariduse ja tööturu vahelisi seoseid;
- oskab otsida ja kasutada karjääriinfot õppimis- ja töövõimaluste kohta;
- teab alaealisena töötamise võimalusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi;

- teadvustab ennast tulevase töötajana ning mõistab tööohutuse ja vastutuse tähtsust.

Praktilised tööd ja kodukohaga seotud näited

Praktilised tööd	Seotus elukohaga (näited)
Ametite ja tegevusvaldkondade kaardistamine (nt rühmatöö plakat või esitlus)	Kohalike ettevõtete ja ametite uurimine (mis tööd tehakse minu kodukohas)
Haridustee skeemi koostamine (minu võimalikud õpiteed)	Kohalike koolide ja õppimisvõimaluste (nt kutsekoolid, gümnaasiumid) kaardistamine
Karjääriinfo otsimine (nt ametite kirjeldused, nõuded)	Kohalike töö- ja praktikavõimaluste uurimine
Arutelu: töömaailma muutused (nt tehnoloogia mõju)	Näited, kuidas kohalik töömaailm on ajas muutunud
Rollimäng „mina töötajana“ (töövestlus, tööpäev)	Kohtumised kohalike töötajate või tööandjatega (külalistunnid)
Suvetöö või töövõimaluste info otsimine ja analüüs	Kohalike suvetöövõimaluste (nt omavalitsus, ettevõtted) uurimine
Juhtumianalüüs: alaealise õigused ja kohustused	Kohalike reeglite ja võimaluste (nt noorte töötamine) tutvumine
Tööohutuse teemaline ülesanne (nt plakat või situatsioonide analüüs)	Näited kohalikest töökohtadest ja nende ohutusnõuetest

III teema: Planeerimine ja otsustamine

Õppesisu:

- Karjääri planeerimine ja otsustusprotsess
- Eesmärkide seadmine ja alternatiivide kaalumine
- Karjääriinfo ja karjääriteenused
- Isiklik karjääriplaan
- Vastutus ja muutustega toimetulek
- Aja ja tegevuste planeerimine (minu päev, minu nädal)
- Planeerimisoskuste seos õppimise, vaba aja ja tulevikueesmärkidega

Õpilase õpitulemused

Õpilane:

- mõistab karjääri kujundamise eesmärki ja oma vastutust otsuste tegemisel;

- oskab seada eesmärgke ning kaaluda erinevaid valikuid ja alternatiive;
- oskab planeerida oma aega ning mõistab planeerimisoskuste olulisust õppimisel ja tulevikueesmärkide saavutamisel;
- koostab juhendamisel esmase karjääriplaani;
- oskab analüüsida oma valikuid ja teha järeldusi edasisteks sammudeks.

Praktilised tööd ja kodukohaga seotud näited

Praktilised tööd	Seotus elukohaga (näited)
Karjääriotsuste skeemi koostamine (otsustusprotsessi sammud)	Näited kohalike inimeste karjäärivalikutest ja nende teekonnast
Isiklike eesmärkide seadmine (lühiajalised ja pikaajalised eesmärgid)	Seoste loomine kohalike õppimis- ja töövõimalustega
Alternatiivide võrdlemine (nt erinevad õpiteed või ametid)	Kohalike haridus- ja töövalikute võrdlus
Karjääriinfo otsimine (nt Rajaleidja, koolide lehed)	Kohalike karjääriteenuste ja nõustamisvõimaluste tutvumine
Isikliku karjääriplaani koostamine	Plaani sidumine reaalse elukeskkonna võimalustega
Ajakava koostamine („minu päev“, „minu nädal“)	Igapäevaelu ja kohalike tegevuste (kool, trenn, huviringid) analüüs
Juhtumianalüüs: otsuste tagajärjed ja vastutus	Näited kogukonnast, kus valikud on mõjutanud edasist elu
Refleksiooniharjutus (mis valikud olid head, mida muudaksin?)	Arutelu: kuidas kodukoht mõjutab minu võimalusi ja otsuseid

5. Õppetegevused ja metoodilised põhimõtted

Õppetöös kasutatakse eakohaseid ja aktiivõppemeetodeid, sh individuaal- ja rühmatööd, arutelud, eneseanalüüsi ülesanded, töölehed, loov- ja praktilised tegevused, digitaalsed õppematerjalid, õpimapi koostamine ning koostöö kooliväliste partneritega.

6. Hindamine

Hindamisel lähtutakse kooli õppekava üldosa p. 10.4.3 Mitmeeristav hindamine.

Karjääriõpetuse käigus ei hinnata õpilase hoiakuid ega väärtusi.

7. Õppekeskkond ja vahendid

Õppetöös kasutatakse töölehti, digivahendeid, veebimaterjale, esitlustehnikat ning võimalusel kooliväliseid õpikeskkondi (õppekäigud, külalised).